

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ**

**Χαιρετισμός του Υπουργού Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού
και Νεολαίας**

κ. Πρόδρομου Γ. Προδρόμου

**στη συνέντευξη Τύπου για τα Αποτελέσματα της Έκθεσης
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και
την Αειφόρο Ανάπτυξη στα Εκπαιδευτικά Συστήματα
των Κρατών Μελών της Ε.Ε.**

Τρίτη, 3 Μαΐου 2022, 9:30 π.μ.

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Ενημέρωσης Αθαλάσσας

Στις μέρες μας συνειδητοποιούμε ότι η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία είναι ίσως η μεγαλύτερη πρόκληση για το αύριο, για τον κόσμο μας. Αλλά και για τον καθοριστικό ρόλο που μπορεί να παίξει η Ευρώπη. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία στοχεύει στη μείωση των καθαρών εκπομπών θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55% το 2030 σε σχέση με το 1990. Στόχο έχουμε η Ευρώπη να γίνει η κλιματικά ουδέτερη ήπειρος. Σε σχέση με αυτό τον σχεδιασμό και την πολιτική που προωθείται, όπως και τον οραματισμό της κινητοποίησης σε όλη την Ευρώπη, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η επανεκλογή του Γάλλου Προέδρου κ. Εμμανουέλ Μακρόν είναι μια καλή είδηση.

Σε αυτή την κεντρική πολιτική κατεύθυνση για την αειφόρο ανάπτυξη και την περιβαλλοντική συνείδηση πολύ σημαντικό ρόλο έχει να διαδραματίσει η εκπαίδευση. Εδώ στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Ενημέρωσης Αθαλάσσας μπορούμε να ανακαλύψουμε ενός είδους «κρυμμένο θησαυρό» του Υπουργείου Παιδείας. Γιατί τα επτά στον αριθμό σήμερα κέντρα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης που έχουμε τώρα, αποτελούν μια πολύ

σημαντική και επιτυχημένη δομή περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, από την οποία περνούν και επωφελούνται πολλές χιλιάδες παιδιών -και όχι μόνο.

Είμαστε εδώ σήμερα με την ευκαιρία της δημοσίευσης της τελευταίας Έκθεσης Αξιολόγησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Εκπαίδευση για την Περιβαλλοντική Αειφορία στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Έκθεση αυτή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επιβεβαιώνει μια εμπειρία που είχα αρκετές φορές σε διεθνή φόρα. Θέλω να μοιραστώ μαζί σας ότι μου προκαλούσε ιδιαίτερη ικανοποίηση όταν σε διάφορες ευκαιρίες είτε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είτε σε επίπεδο Ηνωμένων Εθνών ακούω να γίνονται ιδιαίτερα ευμενή σχόλια για την Κύπρο και για τις πρακτικές που έχουμε αναπτύξει σε θέματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την αειφόρο ανάπτυξη, όπως στην τελευταία σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Υπουργών Πολιτισμού, όταν έγινε λόγος για την απειλή της κλιματικής κρίσης για την πολιτιστική κληρονομιά.

Αυτή η πολύ θετική εικόνα της χώρας μας σε θέματα εκπαίδευσης για την περιβαλλοντική αειφορία αντανακλάται και στην Έκθεση της Κομισιόν. Η Κύπρος διακρίνεται στην τελική Έκθεση Αξιολόγησης και αναφέρεται ως θετικό παράδειγμα για αριθμό πολιτικών που ακολουθούμε. Βεβαίως, η Έκθεση δεν αποσκοπεί στο να κατατάξει τα κράτη μέλη, αλλά μπορούμε να είμαστε περήφανοι όταν η χώρα μας διακρίνεται. Πρόκειται για κάτι ιδιαίτερα σημαντικό αν λάβουμε υπόψη ότι αυτή η αξιολόγηση αποτελεί τη βάση της προσπάθειας που καταβάλλεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ώστε η εκπαίδευση, να αποτελέσει ουσιαστικό τμήμα και βασικό πυλώνα για την επιδίωξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

Στις μέρες μας επιδιώκουμε το σχολείο να αποτελέσει και να λειτουργεί ως κοινότητα μάθησης για την αειφορία στη βάση παιδαγωγικών προσεγγίσεων, διδακτικών τεχνικών, εκπαιδευτικών εργαλείων. Είναι μάλιστα ιδιαίτερα σημαντικό για τον κοινωνικό ρόλο της εκπαίδευσης, ότι το σχολείο για να κερδίσει αυτούς τους στόχους αναμένεται να ξεπεράσει ισχύουσες πρακτικές, παλιές συνήθειες και νόρμες και να ξεφύγει από τα καθιερωμένα, δίνοντας

έμφαση σε νέες αντιλήψεις. Δηλαδή, το σχολείο αναμένεται να λειτουργήσει ως μοχλός καινοτομίας και πρωτοπορίας στον χώρο των ιδεών, αλλά και της ίδιας της νοοτροπίας των νέων γενεών. Συγκινεί η ιδέα του σχολείου που συμβάλλει στη δημιουργία ενός κόσμου πιο δίκαιου, αειφόρου και δημοκρατικού.

Η έκθεση αξιολογεί συνολικά την παρουσία και εφαρμογή της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη σε κάθε χώρα, στη βάση του πώς το κάθε εκπαιδευτικό σύστημα μέσω των πολιτικών του την ενσωματώνει και την υλοποιεί, μέσα από πέντε άξονες που προσδιορίζονται:

- *Πρώτος άξονας είναι το θεσμικό πλαίσιο και οι εθνικές πολιτικές στήριξης σε ό,τι αφορά στην Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη.*
- *Έπειτα είναι το γενικότερο πλαίσιο και η δομή του, με τους μηχανισμούς υποστήριξης και παρακολούθησής που είναι απαραίτητοι.*
- *Τρίτος άξονας είναι η ενσωμάτωση των θεμάτων της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη στο Αναλυτικό Πρόγραμμα*
- *Κρίνεται επίσης η εφαρμογή της στο σχολείο, στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών, στη μη-τυπική εκπαίδευση, στο παρεχόμενο εκπαιδευτικό υλικό και μέσα,*
- *Όπως επίσης και η διασύνδεση και συνεργασία με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.*

Όπως προαναφέρθηκε η Έκθεση δεν αποσκοπεί σε ιεράρχηση και κατατάξεις, αλλά αναδεικνύει και αναλύει τις πολιτικές, στις παραμέτρους που ήδη αναφέρθηκαν, οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν σημείο αναφοράς και παράδειγμα για τα κράτη μέλη. Παράλληλα, στοχεύει να εντοπίσει και να συζητήσει τις αδυναμίες, τις δυσκολίες, αλλά και τις προκλήσεις που τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντιμετωπίζουν στα θέματα της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη. Ζητούμενο είναι να αναληφθούν εκείνα τα διορθωτικά μέτρα, αλλά και να παρασχεθεί η ανάλογη υποστήριξη στις χώρες, προκειμένου να διασφαλίσουν την αποτελεσματικότερη, αλλά κυρίως την ουσιαστική ενσωμάτωση της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη, στο σύνολο του εκπαιδευτικού συστήματος της κάθε χώρας.

Ας σημειωθεί ότι μέσα στην Έκθεση συναντούμε αναφορές στη χώρα μας και στις πρακτικές μας σε όλο το κείμενο. Ενδεικτικά και μόνο σας αναφέρω ότι η Κύπρος αναφέρεται 41 φορές με αναφορές σε παραδείγματα των πολιτικών μας, των προγραμμάτων και των δράσεων από όλο το φάσμα της τυπικής, της μη-τυπικής εκπαίδευσης, αλλά και της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών και των στελεχών εκπαίδευσης. Ειδικότερα, η χώρα μας αναφέρεται μαζί με την Αυστρία και τη Τσεχία, ως οι τρεις χώρες καλής πρακτικής που έχουν εισαγάγει και υλοποιούν το αναλυτικό πρόγραμμα για την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη στη βάση μαθησιακών αποτελεσμάτων. Στην έκθεση γίνεται λόγος για το Αναλυτικό Πρόγραμμα της Κύπρου στην προδημοτική και δημοτική εκπαίδευση και σημειώνεται η αξία του, ως προς τη συγκρότησή του, τη δομή του και τη συνεκτικότητά του. Καταγράφεται βέβαια στην Έκθεση ότι όλα τα κράτη μέλη υλοποιούν πολιτικές για την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη. Όμως η Κύπρος αναφέρεται μαζί με την Ιταλία, το Βέλγιο, τη Λιθουανία και την Ισπανία, ως οι χώρες που έχουν ολοκληρωμένες Εθνικές Στρατηγικές για την ΕΑΑ. Αξιοσημείωτη είναι επίσης η αναφορά στην Κύπρο ως προς την πολιτική μας σχετικά με την εφαρμογή της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη στη μη-τυπική εκπαίδευση. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην έκθεση, αν και όλες οι χώρες μέλη έχουν πολιτικές και τις υλοποιούν στο επίπεδο της τυπικής εκπαίδευσης, όσον αφορά τη μη-τυπική εκπαίδευση γίνεται αναφορά στην Κύπρο, την Ελλάδα και άλλες έξι μόνο χώρες που έχουν μια ολοκληρωμένη πολιτική για την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη. Έχουμε ακόμα την ειδική αναφορά στην Κύπρο όσον αφορά το Κρατικό Δίκτυο Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης -όπως αυτό εδώ στην Αθαλάσσα- και τον τρόπο λειτουργίας του, στη διασύνδεσή του με το Αναλυτικό Πρόγραμμα. Ενώ ειδική έμφαση αποδίδεται στη διασύνδεση που επιτυγχάνεται μέσα από αυτά τα Κέντρα με τις τοπικές κοινότητες, οι οποίες αξιοποιούνται ως βιωματικά πεδία μάθησης για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη, αλλά και των τοπικών πληθυσμών ως άτυπων εκπαιδευτών στο πλαίσιο των περιβαλλοντικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων, δίνοντας έμφαση στην τοπική γνώση και ιστορία, η οποία συνήθως δεν είναι καταγεγραμμένη.

Είναι λοιπόν ευκαιρία σήμερα να ανακαλύψουμε όλοι το Δίκτυο και τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και την εξαιρετική δουλειά που γίνεται σε αυτά, όχι μόνο τώρα, αλλά εδώ και χρόνια. Αθόρυβα και ουσιαστικά.

Θα ήταν παράλειψη να μη σημειώσω ότι η Έκθεση αναφέρεται αναλυτικά στην Κύπρο ως παράδειγμα καλής πρακτικής σε ό,τι αφορά στην επαγγελματική μάθηση και ανάπτυξη των εκπαιδευτικών στα θέματα της Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη. Όπως σημειώνεται, ενώ πολλές χώρες έχουν διάφορα προγράμματα εκπαίδευσης για στήριξη των εκπαιδευτικών, η Κύπρος αποτελεί παράδειγμα καλής πρακτικής γιατί έχει ανασχεδιάσει τα προγράμματά της για την εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη στη βάση των ικανοτήτων για την αειφορία, τα προγράμματά της καλύπτουν όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, ποικίλουν ως προς τη δομή, το περιεχόμενο, τη μορφή και τη μεθοδολογία.

Δεν θα επεκταθώ όμως περισσότερο γιατί θα έχετε την ευκαιρία να ενημερωθείτε αναλυτικότερα από την παρουσίαση που θα ακολουθήσει για τις πολιτικές της Κύπρου στην Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη.

Επιτρέψτε μου όμως να σταθώ στις τρεις πολιτικές για τις οποίες η Κύπρος θεωρείται εξαιρετικό παράδειγμα πρακτικής και αναφοράς, σημειώνοντας, όπως χαρακτηριστικά τονίζεται στην έκθεση ότι είναι η μόνη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία έχει θεσπίσει δομή για την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την επικαιροποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη, κάτι το οποίο αποτελεί πρόκληση, αλλά και προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Ένωση, παραμένοντας συνάμα ζητούμενο για όλες τις άλλες χώρες.

- Είναι η δημιουργία μόνιμης οριζόντιας δομής στο Υπουργείο Παιδείας που είναι η Μονάδα Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη, η οποία αναλύεται και συζητείται εκτεταμένα στην Έκθεση, ως το παράδειγμα που μπορεί να υιοθετηθεί από τις άλλες χώρες.
- Σημειώνεται επίσης ως εξαιρετικό παράδειγμα αναφοράς για την εφαρμογή της ολιστικής σχολικής προσέγγισης μέσω του καταρτισμού

της Αειφόρου Περιβαλλοντικής Εκπαιδευτικής Πολιτικής από το κάθε σχολείο.

- Μαζί με την Τσεχία αναφέρεται για τον σχεδιασμό ολοκληρωμένων εργαλείων αυτοαξιολόγησης για να βοηθήσουν τις σχολικές μονάδες να αποτυπώσουν την πρόοδο τους σε ό,τι αφορά στην υλοποίηση των θεμάτων της εκπαίδευσης για την αειφόρο ανάπτυξη στο σχολείο.

Κυρίες και Κύριοι,

Δεν θα έλεγα βέβαια ότι δεν υπάρχουν ακόμα πολλά που πρέπει να κάνουμε και ζητήματα στα οποία πρέπει να βελτιωθούμε. Επιτρέψτε μου όμως να θεωρώ τα πολύ ευνοϊκά αποτελέσματα και σχόλια που καταγράφονται σε αυτή την Έκθεση επίσημα από την Ευρωπαϊκή Ένωση ως ένα καλό οδηγό και για τις μελλοντικές προσπάθειές μας στο πεδίο της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη. Ενώ θα μπορούσα να προσθέσω ότι αυτή η ανάπτυξη και τρόπος λειτουργίας μιας οριζόντιας δομής στο Υπουργείο θα μπορούσε να μας εμπνεύσει και για άλλα ζητήματα.

Θα ήθελα επομένως να εκφράσω θερμά συγχαρητήρια και έπαινο σε όλο το προσωπικό της Μονάδας Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη και ιδιαίτερα στην κυρία Αραβέλλα Ζαχαρίου. Ας σημειώσουμε ότι αυτή η Μονάδα, εκτός του ότι σχεδιάζει, υλοποιεί, παρακολουθεί, επικαιροποιεί τις πολιτικές μας και είναι στο πλευρό κάθε σχολικής μονάδας, κάθε φορέα και οργανωμένου συνόλου για να υποστηρίξει, να καθοδηγήσει και να εκπαιδεύσει, αναπτύσσει και σημαντική δράση στον διεθνή χώρο χτίζοντας μάλιστα καλή φήμη για τη χώρα μας. Αυτή η προσπάθεια και τα θετικά αποτελέσματά της δεν προέκυψαν βέβαια ξαφνικά, αλλά είναι αποτέλεσμα μακρόχρονης και συστηματικής προσπάθειας. Συγχαρητήρια όμως οφείλονται και σε όλες και όλους τους εκπαιδευτικούς και άλλους φορείς που τόσα χρόνια συνεργάστηκαν με τη Μονάδα μας.

Ενώ με την ευκαιρία θα πρέπει να ευχαριστήσω και το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος και ιδιαίτερα το Τμήμα Δασών, για

την πολύ στενή και παραγωγική συνεργασία που έχουμε σε αυτά τα ζητήματα.

Καταληκτικά, θα ήθελα να σημειώσω ότι τα αποτελέσματα αυτής της Έκθεσης μπορεί και πρέπει να αξιοποιηθούν δείχνοντας τον δρόμο ούτως ώστε, παράλληλα και με άλλες διεθνείς κατευθύνσεις πολιτικής να κάνουμε στέρεα βήματα στο πεδίο της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη, αλλά και για να επικαιροποιηθεί ο εθνικός στρατηγικός σχεδιασμός για την Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη, ο οποίος θα καλύψει την περίοδο 2030. Ήδη το ΥΠΠΑΝ επεξεργάζεται την αναθεώρηση του νέου Στρατηγικού Πλαισίου Δράσης για την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη και την Πράσινη Μετάβαση, μέσα από το οποίο θα καθορισθούν οι νέες δράσεις και προτεραιότητες της Κύπρου στο πεδίο αυτό. Ιδιαίτερη έμφαση στον επικαιροποιημένο Εθνικό Στρατηγικό Σχεδιασμό θα δοθεί στα νέα δεδομένα για την ΕΑΑ, όπως καθορίζονται από τα διεθνή κείμενα πολιτικής για την ΕΑΑ που καλύπτουν την περίοδο 2030, όπως επίσης και στα κενά και στις αδυναμίες που εντοπίζονται για την Κύπρο στη συγκεκριμένη Έκθεση όπως για παράδειγμα η ανάγκη για ένα ολοκληρωμένο Αναλυτικό Πρόγραμμα για την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη στη Μέση Γενική Εκπαίδευση, για ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας, για ενδυνάμωση του ρόλου των γονέων, για ενίσχυση του αειφόρου προσανατολισμού των σχολείων μέσω της προώθησης συστήματος πιστοποίησης του αειφόρου σχολείου, για αποτελεσματικότερη εφαρμογή της διεπιστημονικής θεώρησης και για μετάβαση σε μαθήματα βασισμένα στις ικανότητες της αειφορίας σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.

Επιτρέψτε μου να αναφερθώ δημόσια και να συγχαρώ όλο το προσωπικό της Μονάδας Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη. Μια Μονάδα πρότυπο, η οποία σχεδιάζει, υλοποιεί, παρακολουθεί, επικαιροποιεί τις πολιτικές της Κύπρου και είναι στο πλευρό κάθε σχολικής μονάδας, κάθε φορέα και οργανωμένου συνόλου για να υποστηρίξει, να καθοδηγήσει και να εκπαιδεύσει. Μια Μονάδα η οποία πέρα από την προσφορά της στην Κύπρο, έχει αναπτύξει σημαντική δράση στο διεθνή χώρο και έχει συμβάλει τα

μέγιστα στο να έχει κερδίσει η Κύπρος το σεβασμό και την αναγνώριση όχι μόνο στη Ευρώπη αλλά επιτρέψτε μου να πω και παγκόσμια.